

Διὰ τί ἄρα γε ἐν μὲν τῇ Ἀνατολῇ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προάγονται οἱ τῆς μεσαίας καὶ κατωτέρας τάξεως τοῦ λαοῦ ἄνθρωποι, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τῆς ἐργασίας των, σπαίως δὲ διατηρεῖται ὁ πλοῦτος καὶ ἡ ἰσχὺς εἰς τὴν δευτέραν γενεάν (1), ἔτι δὲ σπανιώτερον εἰς τὴν τρίτην, καὶ οὐδέποτε σχεδὸν εἰς τὴν τετάρτην γενεάν τῶν πλουσίων; Ἐν δὲ τῇ Δύσει, κατ' ἐξοχὴν ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ, δαιωνίζονται αἱ πλούσιαι καὶ ἰσχύουσαι οἰογένειαι. Μόνον ἄρα γε τὸ ἀλλόκοτον τῷ ὄντι κληρονομικὸν δικαίωμα παρ' Ἀγγλοῖς συντελεῖ εἰς τοῦτο, ἢ πολὺ πιθανώτερον, καὶ διότι οὗτοι κατ' ἐξοχὴν ἐξετίμησαν τὸ τῶν προγόνων ἡμῶν ἀξίωμα ἀχρόνου φείδου καὶ ὀφελοῦνται κἄλλιον ἡμῶν τῆς δημῶδους παροιμίας ἀπὸ τὰ καλῶς κερδευμένα πέρνει ὁ διάβολος τὰ μισά; »

Περὶ εὐλογίας καὶ Νομοϊατρῶν.

Ἀπὸ πολλῶν ἤδη μνηῶν πολλὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους μαστίζει ἡ νόσος εὐλογίᾳ· ἕνεκα δὲ τούτου πολλοὶ μὲν ἀπεβίωσαν, οὐκ ὀλίγοι δὲ, μέγιστον διατρέξαντες κίνδυνον, ἐσώθησαν μὲν, ἀλλ' ἢ ἐστιγματισμένοι τὸ δέρμα, ἢ καὶ κατὰ τι πλείότερον βεβλαμμένοι. Καθ' ἣν δ' ἐποχὴν ἔπρεπε νὰ διπλασιασθῇ καὶ τριπλασιασθῇ ἡ ἁμισθος ἱατρικὴ ἐπίβλεψις εἰς τὸν λαόν, ἐπαύθησαν, χάριν οἰκονομίας, καὶ αὐτοὶ οἱ νομοῖατροί. Δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως συνέβησαν πολλαὶ καταχρήσεις περὶ τοὺς διορισμοὺς νομοῖατρῶν· ἐπίσης γινώσκουμεν ὅτι καὶ πολλοὶ τούτων ἡμέλουν τὰ καθήκοντά των καὶ μάλιστα τὰς περιουσίας· ἀλλ' οὐδὲν τούτων δικαιολογεῖ τὴν κατάργησιν τῶν θέσεων ἐπὶ τῆς ἐνσκήψεως μάλιστα εὐλογίας. Ἀλλὰ καὶ σύμπας ὁ υγιονομικὸς κλάδος διαχειρίζεται ἄρα ὅπως ἔπρεπε; Ὁ διευθύνων αὐτὸν δὲν ἔπρεπε τοῦλάχιστον νὰ ᾔσῃ ἐπισιτήμων ἱατρός; Δὲν ὁμιλοῦμεν πολλὰ περὶ τούτου, ἵνα μὴ παρεξηγη-

(1) Ἐὰν μὴ ἐφοβώμεθα τὸ τοῦ Σόλωνος αὐδέειν πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε, » ὀλιγίστας μόνον ἐκ τῶν γνωστῶν ἐξαίρεσεων ἠθέλαμεν παρουσάσαι ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ ταύτας σιωπῶμεν, ἵνα μὴ παρεξηγηθῶμεν.

θώμεν. Ἀναγκαιότατον ὅμως εἶναι νὰ ληφθῇ κατεπειγόντως μάλιστα πρόνοια πρὸς περιστολὴν τῆς εὐλογίας.

Ὡς κατ'ἀλλήλα δὲ πρὸς τοῦτο μέτρα προτείνομεν ἐκ τοῦ προχείρου τὰ ἐξῆς.

Εἰς ἑκάστον νομὸν νὰ διορισθῇ ἀμέσως ἀνὰ εἰς ἱατροὺς καὶ ἀνὰ δύο βοηθοὶ αὐτοῦ ἐμβολιασται, ἵνα ἐπιχειρήσωσι γενικὸν ἀνεμβολιασμὸν πάντων ἀνεξαίρετως τῶν κατοίκων τοῦ Κράτους· διὰ νὰ γείνη δὲ τοῦτο ὅτε ἱατρός καὶ οἱ βοηθοὶ πρέπει νὰ περιέλθωσιν ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν καὶ νὰ ἐμβολιάσωσιν ἢ ἀνεμβολιάωσι καὶ διὰ τῆς βίας ἅπαντα τὰ μέλη ἐκάστης οἰκογενείας· τούτου δὲ ἅπαξ γενομένου καθ' ἅπαν τὸ Κράτος, πρέπει ἀκολουθῶς νὰ ληρθῇ ἡ ἐξῆς πρόνοια.

Ἐκ πείρας ἤδη ἀπεδείχθη ὅτι τὰ ἄχρι τοῦδε μέτρα πρὸς ἐμβολιασμὸν τῶν κατοίκων δὲν ἦσαν ἐπαρκῆ, διότι ὑπεχρίωναν εἰς ἐμβολιασμὸν μόνον τὰς μὴ ἐχούσας καὶ ἀνάγκην ὑποχρεώσεως εὐτόρους οἰκογενείας· εἰς δὲ τὰς ἀπόρους, καὶ ἰδίως τὰς μὴ πεμπούσας τὰ τέκνα τῶν εἰς τὰ σχολεῖα οἰκογενείας, τὰ μέσα ταῦτα δὲν ἴτχουν. Τὰ τέκνα τῶν ποιμένων, π. χ., τὰ ὅποια οὐδέποτε σχετῶν φοιτῶσιν εἰς σχολεῖα, ἢ τὰ κοράσια τῶν χωρικῶν, τὰ ὅποια ἐπίσης δὲν προσέρχονται εἰς σχολεῖα, δὲν ἦσαν ἠναγκασμένα νὰ φέρωσιν ἀποδεικτικὸν ἐμβολιασμοῦ διὰ νὰ γείνωσι παραδεκτὰ εἰς τὰ σχολεῖα. Περιττὸν δὲ εἶναι νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ τάξις αὕτη τῆς κοινωνίας εἶναι ἡ πολυπληθυστάτη, ἴσως καὶ πολυτιμοτάτη.

Ἀντὶ λοιπὸν τῶν ἄχρι τοῦδε μέτρων ἡμεῖς προτείνομεν τὰ ἐξῆς.

Εἰς τὸ διδασκαλεῖον ἢ εἰς τὸ σχολεῖον ἐκεῖνο, εἰς ὃ θὰ ἐκπαιδεύωνται τοῦ λοιποῦ οἱ δημοδιδάσκαλοι, νὰ διδάσκωνται οὗτοι κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς μαθήσεως αὐτῶν ὑπὸ τινος ἱατροῦ καὶ τὴν ἀπλουστάτην τέχνην τοῦ ἐμβολιάζειν· κατὰ δὲ τὰς διακοπὰς ἐκάστου ἔτους νὰ τοῖς πέμπηται δαμαλὶς καὶ ἀνάλογος συνωδία, καὶ νὰ διατάσσωνται, ἵνα περιφέρωνται, ἕλαστος εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του, καὶ ἐμβολιάζουσι τὰ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο γεννηθέντα τέκνα, ἐπὶ ἀναλόγῳ τινὶ ἀμοιβῇ, πληρωθησομένη ὑπὸ τῶν δημοτικῶν ταμείων, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν οἱ γονεῖς τοῦ ἐμβολιασθησμένου δὲν δύνανται νὰ πληρώσωσιν αὐτήν.

Διὰ τὴν γαίην δὲ τοῦτο σκοπιμώτερον, πρέπει νὰ διαταγῶσιν ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ οἱ ἐφημέριοι ἢ ἐνωρίται ἐκάστου χωρίου ὥστε, παρουσιαζομένον τοῦ ἐμβολιαστοῦ ἢ δημοδιδασκάλου εἰς ἕκαστον χωρίον, νὰ τοῖς παρέχωσιν ἀκριβῆ κατάλογον τῶν γεννήσεων, νὰ τοῖς δεικνύωσι καὶ τὰς οἰκίας, ἐνθα ἐγένοντο αὐταί, νὰ προτρέπωσι καὶ τοὺς γονεῖς νὰ προσφέρωσι τὰ τέκνα των εἰς ἐμβολιασμόν· ἐν περιπτώσει δὲ ἀπειθείας, νὰ τοὺς ἀπειλήσωσι τὸ πρῶτον, ὅτι θὰ τοὺς ἐπιτιμῇσιν δημοσίως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, νὰ ἐκτελέσωσι μάλιστα καὶ τὴν ἐπιτίμησιν ταύτην εἰς τοὺς ἀπειθοῦντας· φρονοῦμεν δὲ ἐν πεποιθήσει, ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο θὰ φέρῃ αἴτια ἀποτελέσματα εἰς τὸν φύσει φιλότιμον ἑλληνικὸν λαόν. Ὅπου δὲ εὐρεθῶσι καὶ τινες λίαν σκληροτράχηλοι, τότε νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς ἱερεῖς, ἂν μὴ ὑπάρξῃ ἀνάγκη, ἢ νότος ἀπειλοῦσα τὴν ζωὴν, νὰ μὴ μεταδίδωσι τῶν ἀχράντων μυστηρίων εἰς οὐδὲν νεογνόν, μεγαλειτέραν τοῦ ἐνὸς ἔτους ἡλικίαν ἔχον, χωρὶς πρότερον νὰ παρουσιάσωσιν οἱ γονεῖς τοῦ ἀποδεικτικὸν ἐμβολιασμοῦ. Εἶναι ἀπίστευτος ἡ εὐεργετικὴ ὑπενέργεια, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ ἐξασκήσωσι σεβάσμιοι ἱερεῖς πρὸς διόρθωσιν σφαλμάτων τοῦ λαοῦ.

Ἐπὶ τῆς ἐν Σκιαθῶι χολέρας ἅπαντα σχεδὸν τὰ ἀστυνομικά, τὰ ὑγιονομικά καὶ διοικητικὰ μέτρα ὑπῆρξαν ἀνεπαρκῆ εἰς τὸ νὰ πείσωσι τὸν λαὸν πρῶτον μὲν ν' ἀπέχῃ τῆς οὐροποσίας, τὴν ὁποίαν οἱ Σκιαθῖται μεταχειρίζονται ὡς προκαταρκτικὸν ἵαμα κατὰ παντὸς νοσήματος (1)· δεύτερον δὲ νὰ φυλάττῃ τὴν ἀναγ-

(1) Ἀπίστευτον ἴσως θὰ φανῇ εἰς τινες ὅτι καὶ σήμερον ἐτι μεταχειρίζονται ἐν Ἑλλάδι πρὸς ποσιν τὸ ἀνθρώπινον οὖρος ὡς ἵαμα. Τοῦτο κατὰ δυστυχίαν εἶναι ἀληθές· καὶ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ὑπῆρξεν μάρτυρες αὐτόπται. Εἰς ὅσων ὁμως γινώσκωμεν μόνον ἐν τῇ νήσῳ Σκιαθῶι εἶναι ἐν χρήσει ἡ μισαρὰ αὕτη συνήθεια· γίνεται δὲ ὡς ἐξῆς. Ἄμα νοσήσαντός τινος, ἐκ πάσης οἰάς δὴ πατα αἰτίας, προσφέρεται εἰς αὐτὸν πρὸς πόσιν ποτήριον οὔρου, μόλις ἐκκενωθέντος ὑπὸ πενταετῇ περίπου ἡλικίαν ἔχοντος παιδίου ἄρρενος. Λέγεται δὲ ὅτι σμικρὸν τι μετὰ τὴν πόσιν ἔρχεται συνήθως ἰδρὼς ἀφθονος καὶ οὕτω λύεται τὸ νόσημα. Καὶ τοῦτο μὲν δὲν εἶναι παράδοξον νὰ συμβαίνει ἐνίοτε, ἐπὶ ἐλαφρῶν ἰδίως κακοδιαθεσιῶν, ἐνεκα τῆς περιεχομένης εἰς τὰ οὔρα ἀμμωνίας· συχνότερον ὁμως θὰ συμβαίνει βεβαίως.

καίαν καθαριότητα· καὶ τρίτον ν' ἀπέχη τῆς χρήσεως αἰσίων καρ-
πῶν. Μόλις ὅμως κατεφύγαμεν εἰς σεβασμιόν τινα ἱερέα Διονύ-
σιον, νομίζομεν, καλούμενον, καὶ μονάζοντα ἐν τινι διαλελυμένῃ
Μονῇ, μόλις λέγομεν, ἐπεκαλέσθημεν τῆς συνδρομῆς τοῦ ἱερο-
μονάχου τούτου, καὶ παρεκαλέσαμεν αὐτὸν νὰ παραγγεῖλῃ καὶ
ἐπ' ἐκκλησίαις ὅτα ἡμεῖς μὲν καθ' ἑκάστην ὥς ἰατροὶ παρηγγέ-
λαμεν, ὁ δὲ ἀστυνόμος καὶ πταισματοδίκης ἐτιμώρουν τὰ καταγ-
γελόμενα, μόλις λέγομεν ἔγειναν ταῦτα, καὶ αἱ διαιτητικαὶ
καταχρήσεις τοῦ λαοῦ ἔπαυσαν ὥς διὰ μαγείας. Τοῦτο δὲ προ-
ῆλθε διότι τὰς μὲν διαιτητικὰς καταχρήσεις ἐχασακτῆρισεν ὥς
αὐτοκτονίαν ὁ νομνεγὴς ἱερομόναχος· τὴν δὲ οὐροποσίαν, ὥς ἐν
τῶν μεγαλειτέρων ἀμαρτημάτων ἐν καιρῷ χολέρας· καὶ ταῦτα
μὲν τότε, ἀλλ' ἤδη διὰ νὰ ἐφαρμοσθῶσι ταῦτα, πρέπει καὶ ὁ διευ-
θύνων τὸν οὐσιωδέστατον ὑγιονομικὸν κλάδον τοῦ Κράτους νὰ
ἔχη τοῦλάχιστον δίπλωμα ἱατροῦ. Πιστεύομεν δὲ ἀδιστακτως,
ὅτι παρῆλθεν ἡδὴ ἀνεπιστρέπτι ἡ ἐποχὴ ἐκείνη, καθ' ἣν κα-
τείχοντο καὶ αὐταὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ θέσεις κατὰ σύστασιν
ἰσχυροῦ τινος τῆς ἡμέρας, κ' ἐδίδοντο ὥς ἀντάλλαγμα ψήφων·

τατα καὶ πλεῖστα ἄλλα κακὰ ἐκ τῆς ἀποτροπαίου ταύτης
συνηθείας. Καὶ πρῶτον πάντων ὁ πεπτικός σωλὴν καὶ ἰδίως ὁ
στόμαχος εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀνεχθῇ καὶ αὖθις ἐν αὐτῷ τὰ ὑπ'
ἄλλου ὁμοίου ἀνθρωπίνου στομάχου ἀποκριθέντα, ὥς περιττά·
ἐκ τούτου λοιπὸν θὰ συμβαίνειν βεβραίως φρικώδεις ναυτιάσεις
καὶ ἔμετοί. Πλὴν δὲ τούτων, γνωστὸν εἶναι ὅτι τὰ ἀνθρώπινα
οὖρα περιέχουσι καὶ ἄλλα δριμέα καὶ δηλητήρια μάλιστα ἄλα-
τα καὶ ὀξέα, οἷον φωσφορικὴν ἀμμωνίαν, οὐρικὴν ἀμμωνίαν,
φωσφορικὸν ὀξύ, οὐρικὸν ὀξύ καὶ τὰ τοιαῦτα. Ταῦτα δὲ, ἕνεκα
τῆς δριμύτητός των, ἐνδέχεται τῷ ὄντι νὰ χρησιμεύσωσι καὶ
ὥς δηλητήριον, ὅταν μάλιστα προσφέρονται εἰς στόμαχον ἡρε-
θισμένον καὶ περλογισμένον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν φλεγμονῶν π. χ.
τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος. Ὅθεν ἡ μισαρὰ αὕτη καὶ ἀποτρόπαιος
συνήθεια καλὸν εἶναι νὰ στιγματισθῇ, ἵνα παύσῃ· καὶ ἂν δὲν
ἀρκῶσιν αἱ νοουθεσίαι τῶν ἱατρῶν καὶ τῶν φρονίμων ἀνθρώπων,
καλὸν εἶναι νὰ ἐπέλθῃ πρὸς σωτηρίαν τῆς πασχούσης ἀνθρωπό-
τητος καὶ ἡ εὐεργετικὴ ὑπενέργεια τῆς θρησκείας. Πρὸς ἐπιτυ-
χίαν δὲ τοῦ τοιαύτου φιλανθρώπου σκοποῦ, καλὸν εἶναι νὰ ἐπι-
βληθῶσιν ὑπὸ τῶν ἐξαγορευτῶν ἢ πνευματικῶν καὶ αἱ αὐτῆς
ρόταται ἐκκλησιαστικαὶ ποιναί.

καὶ ὅτι ἂν δὲν δ' ὠρθώθησαν ἄχρι τοῦδε πολλά τῶν κακῶς
 κειμένων, τάχιστα ὅμως θά διορθωθῶσιν. Ἐνωρίτερον δὲ δὲν
 ἦτο δυνατόν νά γείνη τοῦτο, ἔνεκα διαφόρων ἄλλων οὐσιωδε-
 στατων περισπασμῶν πασῶν τῶν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν Κυ-
 βερνήσων. Δὲν λέγομεν πλειότερα, ἵνα μὴ παρεξηγηθῶμεν.
 Πρὸς ἀποφυγὴν μάλιστα πάσης οἷας δὴ ποτε παρεξηγήσεως εἰς
 τὸ μέλλον, διακηρύττομεν δημοσίᾳ, ὅτι οὐδέποτε ἐφ' ὅλου τοῦ
 βίου ἡμῶν θά υπεύσωμεν πᾶσαν οἷαν δὴ ποτε ὑπαλληλικὴν
 ὑπηρεσίαν, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον διοικητικὴν. Καθῆκον ἡμῶν
 θεωροῦμεν μόνον νά μὴ ἀρνηθῶμεν τὴν ὑπηρεσίαν μας εἰς τὴν
 πατρίδα, εἰ δυνατόν μάλιστα καὶ ἀμισθί, ὅσάκις αὕτη ἤθελε
 λάττει ἀνάγκην αὐτῆς, καὶ ἤθελε μᾶς προσκαλέσει νομίμως καὶ
 διὰ τῶν καταλήλων ὀγάνων· οὐδέποτε δὲ νά ὑποσκελίσωμεν
 ἄλλους καὶ ἐπ' οὐδεμιᾷ προάσπει, ἵνα τοὺς διαδεχθῶμεν ἡ-
 μεῖς. Ἄλλως δὲ εὐκρινῶς καὶ ἐν τινι μάλιστα λεπτομερείᾳ
 περιεγράψαμεν διὰ τῶν παραινέσεών μας πρὸς τὸν μέλλοντα
 Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, τῶν δύο περίπου μῆνας πρὶ τῆς ἐκλογῆς
 τοῦ λαοφιλοστάτου ἡμῶν Βασιλέως δημοσιευθεσῶν, τὴν πο-
 ρείαν τῆς νεαρᾶς Βασιλείας· ὑπεδείξαμεν μάλιστα εἰς αὐτὴν
 καὶ τὸς σκοπέλους. Μετ' εὐχαριστήσεως δὲ βλέπομεν, ὅτι ἡ
 δημοφιλὴς Βασιλεία τοῦ Γεωργίου ὑπερέβη κατὰ πολλὰ καὶ
 αὐτὸς τὰς προσδοκίας ἡμῶν αὐτῶν, οἵτινες ὡς πολυτιμότερον
 τίτλον θεωροῦμεν τὸν τοῦ πατριώτου Ἑλλήνος. Εὐκρινέστατα
 νομίζομεν, περιεγράψαμεν ἐνταῦθα, θά περιγράψωμεν δὲ καὶ
 ἀκολουθῶς καὶ τὴν πορείαν, ἣν ὀφείλουσι ν' ἀκολουθήσωσι καὶ
 πάντες μὲν οἱ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἰδίως δὲ οἱ Ἕλληνες, ἵνα
 εὐδαιμονήσωσι καὶ ἀνυψώσωσι τὴν πατρίδα αὐτῶν εἰς τὴν ἀρ-
 χαίαν αὐτῆς δόξαν καὶ εὐκλειαν, καὶ εἰς τὸ ἀληθὲς μεγαλεῖον.
 Μεγαλειτέραν ταύτης φιλοδοξίαν οὔτε εἶχομεν, οὔτε θά ἔχω-
 μεν· ἐξεπληρώσαμεν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκόν μας, καὶ
 εἴθε νά ὠφελῇθωσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Ἀρχαιολογικά.

Εἰς τὸ πρὸς ἀνατολὰς καὶ σμικρὸν τι πρὸς μεσημβρίαν τοῦ
 στρατιωτικοῦ νοσοκομείου οἰκόπεδόν μου, τὸ ἐκ δέκα χιλιῶν
 περίπου πήχεων συγκείμενον, ἀνεκαλύφθη πανάρχαιον οἰκοδό-
 μημα, τοῦ ὁποῦ τοῦ ἄχρι τοῦδε φανέντα μέρη ἔχουσιν οὕτως.